

Inleiding

Een kruisweg hebben sinds 2009 alle 6 RK parochiekerken in Hengelo.

De 14 afbeeldingen van Jezus' gang van het paleis van Pontius Pilatus naar de executieplaats op Golgotha en het graf vormen samen "De Kruisweg".

Voor een Rooms Katholiek behoort zo'n kruisweg tot het vanzelfsprekende meubilair van een kerk. Voor andere christelijke denominatie geldt dit niet; zelfs niet voor de Oudkatholieken, bij wie de gebouwen en de liturgie zoveel lijkt op die van de rooms-katholieken. Rooms-katholieken en Oudkatholieken zijn uitelkaar gegroeid sinds ± 1700, terwijl de 14 staties van de kruisweg in 1731 door paus Clement XII vastgesteld en omschreven zijn en in 1741 voor elke kerk verplicht gesteld (minimaal in de vorm van 14 kruisen zonder corpus of afbeelding).

De 14 kruiswegafbeeldingen zijn zo vanzelfsprekend, dat de makers ervan vaak onbekend zijn. Dat geldt ook voor Hengelo.

De Lambertusbasiliek heeft 14 neogotische schilderijen, die lijken als lopend- band-werk uit een atelier van ±1900 afkomstig te zijn.

De opstelling is traditioneel: de staties hangen links en rechts aan de muren. De eerste statie hangt links vooraan (oorspronkelijk de evangelie-kant van de kerk) en de laatste rechts vooraan bij het Maria-altaar (oorspronkelijk de epistel-kant).

In de O.L.Vrouwekerk (ingewijd in 1927) hangen de 14 staties als reliëfs van steen. De herkomst is onduidelijk; waarschijnlijk heeft pastoor Immens (de bouwpastoor) ze uit Duitsland betrokken. Ook hier is de opstelling traditioneel: twee maal zeven afbeeldingen, links vooraan beginnend en eindigend rechts vooraan bij het Maria-altaar.

De 14 kruiswegstaties van de Thaborkerk zijn in hoogrelief uit eikenhout gesneden door Jan Kip uit Oldenzaal. Ze zijn afkomstig uit de H.Hartkerk. De parochie is in 1938 in het leven geroepen en had sinds 1941 een noodkerk. Een stenen kerkgebouw naar een ontwerp van architect Jos Sluymmer wordt op 2 februari 1958 in gebruik genomen. Daar hingen de 14 kruiswegstaties traditioneel aan de linker en rechter kerkmuur. De afbeeldingen zijn gereduceerd tot enkele figuren (2 tot 4).

De moderne, oecumenische Thaborkerk is een vierkanten zaal; de staties hangen aan 2 muren, die een hoek vormen en beginnen rechts naast het altaar.

De staties van de Raphael-Exodus kerk zijn ook hoogrelief, relatief klein van afmetingen. Ze zijn gemaakt van (op hout lijkende) kunststof. En in een winkel voor devotionalia gekocht. Ze zijn dus geenszins uniek. De afbeeldingen zijn gereduceerd tot 2 of 3 personen. Ze zijn in 2009 in deze ronde kerk geplaatst bij gelegenheid van het 50jarig bestaan van deze parochie, niet langs de muur maar losstaand naast de kerkbanken, zodat je vanuit de banken de afbeeldingen niet kunt zien. De eerste statie is links.

De staties van de H.Hart/ps.Johannes-kerk zijn ook hoogrelief, gemaakt van aardewerk (klei uit Schotland). Kunstenaar Jan Kip uit Oldenzaal maakte in 1983 15 kruiswegstaties voor de ps.Joanneskerk, (door de parochianen aangeboden ter gelegenheid van het 15 jarig bestaan).

Er was geen ruimte voor 14 afbeeldingen. De staties zijn gegroepeerd in 7 beeldengroepen en zijn aangebracht dicht bij elkaar links vooraan bij het altaar, aan het balkon van het zangkoor.

Toegevoegd is een statie gewijd aan de Verrijzenis van de Heer.

Ze zijn zo verdeeld:

Eerste groep: drie staties. nl Ter dood veroordeeld. Neemt het kruis op Zijn schouders en de eerste val onder het kruis.

Tweede groep: drie ontmoetingen: nl met Zijn Moeder Maria; met Simon van Cyrene en met Veronica met de doek.

Derde groep: tweede val onder het kruis en de troostende vrouwen onderweg.

vierde groep: derde val onder het kruis en beroofd van Zijn kleren.

vijfde groep: genageld aan het Kruis en Zijn Dood om drie uur op Goede Vrijdag

zesde groep: van het kruis afgenomen en in het graf gelegd in de nieuwe tuin.

Zevende groep: Jezus verrijst uit de dood. Tot Nieuw Leven.

Ze hangen nu aan de koorrand voor in de kerk en er is een heldere kleur aangebracht. Zo heeft de Kruisweg toch een eigen plaats gehouden in onze kerk. (em past J.Sloot)

De Moeder Teresa-kerk heeft 16 schilderijen: de 14 staties plus schilderijen van het Laatste Avondmaal en van de Verrijzenis. De laatste twee hangen in de kerkzaal; de 14 staties in de multifunctionele hal/gang.

Deze kruisweg werd besteld bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de parochie Pius X en het 40-jarig priesterfeest van pastoor Span. Hij is rond 1984 geschilderd door Alfons ter Avest, een amateur-schilder uit Beckum. Hij heeft in 4 jaar tijds deze opdracht uitgevoerd. De kleuren heeft hij aangepast aan het interieur van de kerk. Daarom zat er veel blauw in; die kleur zat ook in de pilaren van de Piuskerk.

Pastoor Span wilde graag Het Laatste Avondmaal en De Verrijzenis erbij hebben. Waarschijnlijk was de wens van Pastoor Span geïnspireerd door de liturgische beweging van de 20^e eeuw: "Om de kruisweg dichter bij de eucharistieviering te betrekken, werd hier en daar het aantal staties uitgebreid tot 15 of 16, waarbij als laatste statie de Verrijzenis van de Heer nooit mocht ontbreken; als eerste statie werd dan het Laatste Avondmaal of de olijfhof gekozen."

(W.H.TH. Knippenberg, kruiswegstaties, in brabants heem jaargang 38 (1986) blz.22)

"Helaas moest de Piuskerk gesloten worden. Er zou een nieuwe kerk gebouwd worden.

Toen moest bekeken worden of déze staties, of die uit de oude Ludgerus-kerk (die ook gesloten moest worden) mee zouden gaan.

In overleg met het kerkbestuur en de architect van de Moeder Teresakerk is toen besloten de staties van Ter Avest mee te nemen naar het nieuwe kerkgebouw, aangezien die er het beste bij pasten. Daar hangen ze nu op een heel goede plaats."

(Gerard van Hoogmoed)

(De kruisweg van de Ludgerus-kerk, geschilderd door de Oldenzaalse kunstenaar Jan Schoenaker, is naar de Haaksbergse Pancratiuskerk gegaan).